

VELDE, Jaak van de (Hamme 20 maart 1817 – Parijs 6 oktober 1893).

Was de zoon van een notaris uit Dendermonde. Van de Velde gaf van 1834 tot 1837 met zijn broers de *Courrier de la Dendre* uit en werkte daarna mee aan het *Nederduitsch Letterkundig Jaarboekje*, de *Noordstar*, het *Kunst- en Letterblad* en het *Waranda-Museum voor Nederduitsche Oudheidkunde*. In het *Belgisch Museum* publiceerde hij enkele bijdragen, waaronder een grafrede op Jan F. Willems.

Samen met Jan J. de Laet en Domien Sleenckx stichtte Van de Velde het dagblad *Vlaemsch België*, waarvan ze tevens redacteuren waren. Het blad, dat op 1 januari 1844 te Brussel verscheen, wilde buiten de partijstrijd blijven en een zuiver Vlaamse politieke actie voeren. Toen het op 22 november 1844 verdween, werd het vervangen door *De Vlaemsche Belgen*. Van de Velde en Sleenckx, die er inmiddels van overtuigd waren dat enkel een katholiek blad de V.B. het meest ten goede kon komen, namen de leiding van dit Vlaams-katholiek dagblad met vooral literaire bijdragen.

In 1845 werd Van de Velde vertaler van het *Bulletin Officiel* en corrector aan de *Moniteur Belge*. Samen met Sleenckx bleef hij zich inspannen voor de V.B. Van 1846 tot 1848 gaven ze met Pieter Ecrevisse *De Vlaemsche Stem* uit. Hierin wees Van de Velde gere-

geld op de verderfelijke invloed van de Franse en Belgisch-Franse pers op het culturele, politieke en economische leven in Vlaanderen.

Als lid van het **Nederduitsch Tael- en Letterkundig Genootschap** te Brussel bracht Van de Velde in het verslag over de werkzaamheden van 1848 kritiek uit op de V.B. Zo vond hij het gedurig schimpen op de Franse 'taal' verkeerd. Het gebruik van het Frans door Vlamingen was volgens hem niet de oorzaak maar het gevolg van de ontaarding der Vlaamse zeden. De Vlamingen moesten niet alleen de Franstaligen in eigen land bevechten, maar vooral **Frankrijk** vanwege zijn verdrukkende invloed.

Van de Velde gaf verder tussen 1845 en 1852 met Sleeckx of met **Geeraard-Jan Dodd** Frans- 'Vlaamse' of 'Vlaams'-Franse woordenboeken uit. In 1869 stichtte Van de Velde in Londen het **Advertising, translating, printing and newspapers Agency**. Toen deze onderneming mislukte werd hij opnieuw corrector, nu bij uitgever Chaix te Parijs, waar hij overleed.

WERKEN: Artikelen in *Belgisch Museum*; *Bijdragen van het Nederduitsch Tael- en Letterkundig Genootschap te Brussel*; *De Noordstar*; *Nederduitsch Letterkundig Jaarboekje*; *Vlaemsch België*; *De Vlaemsche Belgen*; *De Vlaemsche Stem*; – met D. Sleeckx, *Dictionnaire complet flamand-français et français-flamand*, 1845-1848; – met G. Dodd en D. Sleeckx, *Nouveau dictionnaire français-flamand à l'usage des collèges et des maisons d'éducation*, 1849; – met D. Sleeckx, *Nouveau dictionnaire portatif français-flamand*, 1850; – met D. Sleeckx, *Nederduitsch-Fransch Zakwoordenboek*, 1850; – met D. Sleeckx, *Volledig Nederduitsch-Fransch Woordenboek*, 1851; – met G. Dodd en D. Sleeckx, *Nieuw Vlaemsch Fransch Woordenboek*, 1852.

LITERATUUR: E. de Bens, *Vlaemsch België, het eerste vlaamsgezinde dagblad*, 1960; – E. Gubin, *Bruxelles au XIXe siècle: berceau d'un flamingantisme démocratique (1840-1873)*, 1979; – A. Deprez en M. Baeck, *Nederduitsch Letterkundig jaarboekje 1834-1875* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 1, 1983); – M. Brys, M. Carlier en H. Vanacker, *Belgisch Museum 1837-1846; Vaderlandsch Museum 1855-1863* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 8, 1985); – M. Brys en A. Deprez, *De Noordstar 1840-1842; De Vlaemsche Rederyker, 1844-1856* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 9, 1985).

JANINE BEYERS-BELL* EN SAM VAN CLEMEN